Voorstel raad

Nummer
C.
Portefeuillehouder
M.M.J. van Gent

Contact en vragen via
Technischevragen@hollandskroon.nl

Datum raadsvergadering	Datum B&W-besluit
14 juli 2022	21 juni 2022

Onderwerp
Resultaatgericht indiceren hulp bij het huishouden in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Kern van het voorstel
De hulp bij het huishouden in de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019 gemeente Hollands Kroon met ingang van 1 januari 2023 te wijzigen. Waarmee we resultaatgericht kunnen indiceren met de HHM-normering. Zo kunnen wij de inwoners van Hollands Kroon in de toekomst blijven ondersteunen bij het zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen en participeren in de maatschappij.

Voorgesteld besluit
Het college van burgemeester en wethouders stelt de gemeenteraad voor: de Verordening tot derde wijziging van de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019 gemeente Hollands Kroon vast te stellen.

Wettelijke grondslag
De wettelijke grondslag is de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

De gemeenteraad besluit:
Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 14 juli 2022. Griffier Voorzitter

Aanleiding
In de raadsvergadering van 18 februari 2021 (Raadsbesluit 18 februari 2021) heeft u ingestemd met het treffen van voorbereidingen voor een beleidswijziging in de hulp bij het huishouden per 1 juli 2021, waarbij uiterlijk 1 januari 2022 alle cliënten opnieuw, conform beleidswijziging, zijn geïndiceerd. In de periode van juni tot en met november 2021 bent u op de hoogte gehouden van het proces en over de reden van vertraging van de voorbereidingen voor een beleidswijziging (zie memo van juni 2021, memo van augustus 2021 en memo van november 2021). We zien in de begroting 2021 en 2022 een groei in de hulp bij het huishouden. Daarnaast verwachten we in gemeente Hollands Kroon in 2025 een groei van 34% ten opzichte van 2020 van inwoners die hulp bij het huishouden ontvangen (op basis van het Wmo-voorspelmodel). Dit gaat gepaard met een forse toename van de vraag naar zorg en ondersteuning vanuit de Wmo. Dit wordt mede veroorzaakt door de voorspelde groei in Noord-Holland-Noord van het aantal inwoners van 75 jaar of ouder (in 2030 voorspelde stijging van 7700 inwoners van 75 jaar of ouder ten opzichte van 2020). Op basis van cijfers van de Bevolkingsprognose provincie 2019-2040 Kop van Noord-Holland van het CBS verwachten we dat we in 2040 deze zorg en ondersteuning met 18% minder mensen kunnen verrichten door het afnemen van de beroepsbevolking. Sinds 1 januari 2019 is het abonnementstarief Wmo ingesteld á 19 euro per maand. De inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo is hiermee komen te vervallen. Sinds de invoering van het abonnementstarief zien wij een toename van het aantal inwoners met ondersteuning hulp bij het huishouden via de gemeente. We vergelijken het eerste half jaar 2018 met het eerste half jaar 2020. We zien in de inkomens tussen de 30.000 – 40.000 euro een stijging van 189%. We zien in de inkomens tussen de 40.000-50.000 euro een stijging van 125% en in de inkomens tussen de 50.000-100.000 euro een stijging van 160%. 240 inwoners met een inkomen vanaf 30.000 euro ontvangen in het eerste halfjaar van 2020 hulp bij

het huishouden via de gemeente ten opzichte van 90 inwoners in het eerste halfjaar van 2018. Landelijk zien we een toename van 22% bij de middeninkomens en van 53% bij de hoge inkomens.

In 2021 zijn we een pilot gestart met als doel te onderzoeken of tijdens keukentafelgesprekken door de wijkteammedewerker de mogelijkheden binnen de eigen kracht beter kunnen worden benut en ingezet. Uit de analyse van de pilot kunnen we concluderen dat het met de pilot niet is gelukt om de instroom van de hulp bij het huishouden beheersbaar te maken en de kosten te drukken. In bijlage 2 bij dit voorstel vindt u de analyse van deze pilot.

Kortom: we moeten de hulp bij het huishouden anders organiseren. Als we volgens de huidige manier blijven werken, kan het voorkomen dat mensen die de zorg het hardst nodig hebben het niet meer kunnen krijgen, omdat er geen zorgpersoneel meer beschikbaar is en omdat er geen geld meer is. Landelijk zien we dat de zorgaanbieders kampen met personeelskrapte. Bij een enorme toename van klanten in de huishoudelijke hulp kan de zorg niet meer geleverd worden zoals we dat willen. De zorgaanbieders doen hun uiterste best om hulp beschikbaar te stellen. Tot nu toe lukt het in de gemeente Hollands Kroon om de grote vraag naar hulp en ondersteuning op te vangen, maar in de toekomst ondervinden wij hierin mogelijk wel problemen. De verantwoordelijkheid voor het continueren van de zorg ligt in beginsel bij de zorgaanbieders. Als wij in de toekomst problemen ondervinden bij het leveren van deze zorg, dan komen we bij de raad terug. Uitgangspunt is dat de hulp bij het huishouden voor de inwoners van goede kwaliteit is en blijft. De gemeente is verantwoordelijk voor het leveren van zorg en ondersteuning aan inwoners die het niet zelf meer kunnen oplossen op eigen kracht.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel/effect
Snelle, effectieve en kwalitatief goede zorg en ondersteuning bieden in het kader van de Wmo voor iedereen die dat nodig heeft. Met de wijziging van de verordening is het mogelijk om de hulp bij het huishouden resultaat gericht in te zetten met de daarbij behorende HHM-normering. Daarmee vormt dit een juridische grondslag voor het verstrekken van maatwerkvoorzieningen hulp bij het huishouden in het kader van de Wmo. Hulp bij het huishouden wordt resultaatgericht, op maat en in overleg met de inwoner georganiseerd.

Motivering per voorgesteld besluit
De wijziging van de verordening biedt de mogelijkheid om de hulp bij het huishouden anders te organiseren, waardoor we ook in te toekomst snelle, effectieve en kwalitatief goede zorg en ondersteuning kunnen bieden aan onze inwoners die dat niet op eigen kracht kunnen organiseren.

De toegang tot hulp bij het huishouden bij de aanbieder

Met deze wijziging richten we de hulp bij het huishouden efficiënter in. De inwoner meldt zich direct bij de zorgaanbieder met een hulpvraag hulp bij het huishouden, omdat de toegang tot de hulp bij het huishouden wordt belegd bij de aanbieder. Hierdoor hebben we één voordeur voor onze inwoners voor alle hulp bij het huishouden. De hulp bij het huishouden kan sneller starten. De administratieve lasten verlagen en er zijn minder wijkteammedewerkers nodig om de toegang tot hulp bij het huishouden te organiseren. De zorgaanbieder zet HBO-geschoolde medewerkers in bij de intakegesprekken. Tijdens het intakegesprek wordt breed gekeken naar alle leefgebieden. Als er een hulpvraag is op een ander leefgebied, dan zal de intakemedewerker afstemmen met het wijkteam. In de brief van de aanbieder wordt vermeld hoeveel uren hulp bij het huishouden wordt toegekend aan de inwoner. Ook staan er afspraken in omschreven om het afgesproken resultaat te behalen. De medewerkers hebben een signaalfunctie en zullen bij signalen afstemmen met het wijkteam. De medewerkers werken vanuit de 6 V's (Valpreventie, Vaardigheden, Voedselveiligheid, Vereenzaming, Verwardheid en Verwaarlozing). Het kopje koffie drinken met de inwoner blijft erg belangrijk, waarbij extra aandacht is voor persoonlijk contact en de activatie van de inwoner.

HHM-normering

Artikel 35 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Hollands Kroon 2019 wordt gewijzigd. Dit artikel omschrijft het HHM-normenkader dat in de gemeente Hollands Kroon wordt gebruikt voor het bepalen van de benodigde omvang van de individuele maatwerkvoorziening hulp bij het huishouden.

De bijlage bij de verordening

De bijlage, behorende bij de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Hollands Kroon 2019 wordt gewijzigd. In de bijlage is het HHM-normenkader gevoegd. Het normenkader hulp bij het huishouden is opgesteld na onderzoek door de combinatie van bureau HHM en KPMG Plexus. Dit onderzoek bestond uit een combinatie van expertpanels, interviews met cliënten en observaties van professionals in de praktijk. Per resultaatgebied is uitgewerkt hoeveel inzet nodig is voor de verschillende resultaten en de gemiddelde cliëntsituatie en wat het effect hierop is van de verschillende factoren.
De normtijden zijn weergegeven als ‘uren per jaar’. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de wettelijke plicht om tijdbesteding inzichtelijk te maken voor de cliënt en daarmee diens rechtspositie te bewaken. Maar tegelijk wordt flexibele toepassing van individuele cliëntsituaties mogelijk, zodat er ruimte is voor het maatwerk dat van week tot week nodig is.

Het normenkader: activiteiten en frequentie

Dit normenkader omvat de activiteiten die bijvoorbeeld verricht moeten worden voor een verantwoord niveau van schoon voor een huishouden en de frequentie waarmee deze activiteiten verricht moeten worden. Ook geeft het normenkader inzicht in de factoren die de frequentie en/of de tijdbesteding van de benodigde activiteiten kunnen beïnvloeden.

Maatwerk vanuit een individuele benadering staat voorop. Dit betekent dat in individuele cliëntsituaties moet worden bepaald 1) welke activiteiten (eventueel) niet of met een lagere frequentie of tijdbesteding door de professionele hulp uitgevoerd hoeven te worden (door eigen mogelijkheden van de cliënt of inzet van zijn/haar netwerk) en 2) welke activiteiten (eventueel) om een hogere frequentie of tijdsbesteding van de professionele hulp vragen (op basis van kenmerken van de cliënt, zijn/haar huishouden en de omgeving rond het huis). De normering is een solide basis voor deze afweging. De normering biedt vooronderbouwing van het beleid voor hulp bij het huishouden. Op deze wijze kan de gemeente Hollands Kroon duidelijk maken op welke concrete wijze invulling wordt gegeven aan het bereiken van de resultaten binnen de hulp bij het huishouden.

Toepassing

Het normenkader is de leidraad bij het vraagverhelderingsgesprek om met de cliënt een goed beeld te krijgen van de benodigde activiteiten voor de hulp bij het huishouden. De verschillende resultaten waarvoor het normenkader is uitgewerkt, zijn:

1. Schoon en leefbaar huis.
2. Beschikken over schone was.
3. Beschikken over boodschappen
4. Beschikken over maaltijden.

Ook is advies en instructie uitgewerkt, dat onderdeel kan zijn van de verschillende resultaten van hulp bij het huishouden.

Met het normenkader worden per resultaat twee aspecten uitgewerkt:

a. De activiteiten die in een gemiddeld huishouden bijdragen aan het te bereiken resultaat en de (gemiddelde) frequentie die voor uitvoering van deze activiteiten nodig is, gegroepeerd per categorie van activiteiten;

b. De factoren die van invloed zijn op de frequentie en/of tijdbesteding van die categorieën van activiteiten.

In het normenkader presenteren we categorieën van activiteiten. Voor de resultaten ‘schoon en leefbaar huis’ en ‘beschikken over schone was’ bestaan deze categorieën uit veel losse activiteiten. Voor de volledigheid presenteren we ook de frequentie van al deze losse activiteiten. Door aan de hand van het

normenkader steeds per cliënt te beoordelen welke activiteiten nodig zijn in welke frequentie voor het te behalen resultaat en welke beïnvloedende factoren van toepassing zijn, wordt bepaald welke professionele ondersteuning noodzakelijk is.

Monitoring

We monitoren de kwaliteit van de zorg en ondersteuning met KPI's en evalueren of het beoogde effect wordt behaald. We voeren hierbij kwaliteitsteekproeven uit. In het begin vinden deze steekproeven intensiever plaats om de kwaliteit van de overgang te borgen.

Kanttekeningen en risico's (incl. argumenten)

Met het wijzigen van het normenkader worden lopende indicaties opnieuw onderzocht en vinden er herindicaties plaats. Vanaf 2023 e.v. zijn dit er in totaal 842. Dit kan bij onze inwoners met een lopende indicatie hulp bij het huishouden voor onrust zorgen. Voor hen passen we een overgangsperiode toe van zes maanden, waarbij in een gewenningsperiode een geleidelijke aanpassing van de indicatie hulp bij het huishouden plaatsvindt. Alle inwoners met een lopende indicatie worden via een brief van de gemeente op de hoogte gesteld van de wijziging en wat dit voor hen betekent. De aanbieder zal bij de start van de overgangsperiode in gesprek gaan met de inwoners en onderzoeken wat er nodig is. Zo snel als mogelijk is, wordt er duidelijkheid gecreëerd bij de inwoners over de invulling van de overgangsperiode. Na zes maanden wordt de definitieve indicatie gestart en de lopende indicatie ingetrokken. Indicaties die tussen 1 januari 2023 en 1 juli 2023 aflopen worden bij het doen van een nieuwe aanvraag ook als zodanig behandeld. Alle nieuwe aanvragen hulp bij het huishouden worden met ingang van 1 januari 2023 direct bij de zorgaanbieder ingediend en afgehandeld.

Sommige inwoners hebben ondersteuning nodig bij het voeren van het gesprek met de aanbieder en het invullen van het activiteitenplan. De inwoners worden ook door de zorgaanbieder gewezen op de mogelijkheid om een onafhankelijk cliëntondersteuner mee te nemen naar het gesprek, of iemand uit hun netwerk. Daarnaast beschikken de intakemedewerkers van de zorgaanbieders over gespreksvaardigheden waarmee zij ook met de meest kwetsbare inwoners in gesprek kunnen en breed uitvragen naar de hulpvraag van de inwoner.

Alternatieven (incl. argumenten)

- De verordening niet aanpassen en op de huidige wijze de hulp bij het huishouden voortzetten. Dit leidt er echter toe dat we de hulp bij het huishouden in de toekomst niet meer kunnen bieden op de manier die we graag zouden willen voor onze inwoners. De inwoner moet dan langer wachten op hulp en ondersteuning, doordat de wachtlijst bij de zorgaanbieder oploopt.

- De hulp bij het huishouden als algemene voorziening organiseren. Het voordeel hiervan is dat dit minder administratieve lasten geeft bij de gemeente. Nadeel is dat er geen mogelijkheid tot sturing is op eigen kracht en voorliggend veld. Inwoners worden niet vastgelegd in een dossier, waardoor sturing en op- of afschaling niet mogelijk is. De hulp bij het huishouden wordt op deze manier toegankelijk voor iedereen. Hierdoor stijgen de kosten voor hulp bij het huishouden. Verschillende gemeenten in het land hebben daarom de hulp bij het huishouden als algemene voorziening weer teruggedraaid.
- Een inkomenstoets toepassen bij aanvragen hulp bij het huishouden. Inwoners met een inkomen van bijvoorbeeld 130% van het minimuminkomen ontvangen met deze inkomenstoets geen hulp bij het huishouden vanuit de Wmo. Dit sluit aan bij de inkomensafhankelijke bijdrage in de Wmo van voor 2019. Een nadeel is dat er juridisch geen grondslag voor is. We zien in het land dat gemeenten dit succesvol uitvoeren en dat dit een beheersing geeft van de toenemende vraag voor hulp bij het huishouden. De minister van VWS heeft aangekondigd weer naar een eerlijkere eigen bijdrage in de Wmo te willen gaan. VWS treft nu voorbereidingen voor deze wijziging en zij verwachten dat in 2025 de eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden weer van kracht is. Wij willen deze mogelijkheid nog verder onderzoeken en komen bij een eventuele beleidswijziging hiertoe terug bij uw raad.
- Hulp bij het huishouden door een schoonmaakbedrijf laten uitvoeren. Het voordeel is dat tegen lage tarieven de huishoudelijke werkzaamheden worden verricht. Het nadeel is dat schoonmaakbedrijven andere medewerkers in dienst hebben met een andere taak. De ondersteuning is niet meer gericht op kwetsbare inwoners. De signaleringsfunctie en het sociale component die in de hulp bij het huishouden zo belangrijk is, is niet mogelijk bij schoonmaakbedrijven. Schoonmaakbedrijven kunnen geen ondersteuning bieden aan onze inwoners.

Financiële gevolgen	
Kosten	€ 0,00
Dekking binnen begroting	Programma: Vitaliteit Cluster: Zorg
Geen dekking binnen begroting	Dekkingsvoorstel:
Fiscale gevolgen	
Toelichting: Het doel van de aanpassing is de kosten op lange termijn beheersbaar te houden met het oog op de ontwikkelingen in de toekomst. Onderstaande tabel is bedoel als indicatie van het besparingspotentieel door efficiënter werken. De financiële uitwerking van deze wijziging zal worden meegenomen in de begroting van Incluzio HK 2023 die begin oktober beschikbaar komt. Daarbij wordt ook gekeken naar	

eventuele loon/prijs indexatie en wordt rekening gehouden met de laatst bekende informatie over groei en ontwikkelingen in wet -en regelgeving.

Jaar	Kosten (huidige manier van werken)	Kosten (resultaat gericht Indiceren)	Aantal klanten
2019	€ 2.100.000		980
2020	€ 2.800.000		1.151
2021	€ 3.100.000		1.219
2022	€ 3.500.000	€ 3.500.000	1.301
2023	€ 3.800.000	€ 3.600.000	1.382
2024	€ 4.000.000	€ 3.500.000	1.462
2025	€ 4.300.000	€ 3.700.000	1.541

Effecten:

- Jaar 1 (2023) eerste effect van resultaatgericht indiceren zichtbaar vanaf 1 juli 2023 vanwege de overgangsperiode: efficiënter door minder administratieve lasten, mindere overlappende werkzaamheden rondom indiceren, meer flexibiliteit in de inzet van uren.
- Jaar 2 (2024) optimalisatie effect resultaatgericht indiceren.
- Jaar 3 (2025) weer een kostenstijging omdat de groei van klanten door blijft zetten. Het effect van resultaatgericht indiceren blijft op een gegeven moment stabiel.

Aannames:

- Getallen zijn indicatief om een beeld te geven van het besparingspotentieel;
- Voor de klantengroei is uitgegaan van de cijfers van het Wmo-voorspelmodel;
- Er is geen rekening gehouden met de prijsstijgingen in verband met de CAO-ontwikkelingen en/of indexatie;
- Wijzigingen in deze variabelen zijn van invloed op de hoogte van de kosten;
- In de berekening is rekening gehouden met de overgangsperiode van een half jaar.

Communicatie

De zorgaanbieders zijn meegenomen in de totstandkoming van het beleid en de wijziging van de verordening. Daarnaast zijn de Wmo-adviesraad en de Klantenraad Incluzio Hollands Kroon betrokken bij dit voorstel. De Klantenraad adviseert positief over het voorstel. De Klantenraad geeft als aandachtspunten mee:

- betere uitleg geven over de inzet van 108 uur per jaar gemiddeld;
- garanderen dat er altijd gewerkt zal worden met op z'n minst twee marktpartijen;

- borg de zorg en ondersteuning in de organisatie, door jaarlijks (onafhankelijke) evaluaties uit te voeren van de kwaliteit van zorg.

Het advies van de Klantenraad is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Het advies van de Wmo-adviesraad ontvangt u als nazending.

Na vaststelling van de wijzigingsverordening worden de inwoners op de hoogte gebracht via nieuwsberichten op de website en in lokale kranten en officiële publicatie via DROP.

Met Incluzio Hollands Kroon hebben wij afgesproken dat zij de cliënten met lopende indicaties actief zullen informeren over de wijzigingen.

Bijlagen
1. Wijziging verordening maatschappelijke ondersteuning 2019 gemeente Hollands Kroon 2. Analyse van de pilot 'Eigen Kracht' 3. Advies Wmo-adviesraad (ter nazending) 4. Advies Klantenraad Incluzio Hollands Kroon